

Izhaja vsako prvo
in tretjo soboto v
mesecu. Stane na
leto 6 K, na pol
leta 3 K. Posamezni listi po
30 vin.

JEŽ

Naročnina naj se
pošilja upravni-
štvu. Rokopisi pa
uredništvu, JEŽA
v Ljubljani. Inse-
rati se računajo
po dogovoru.

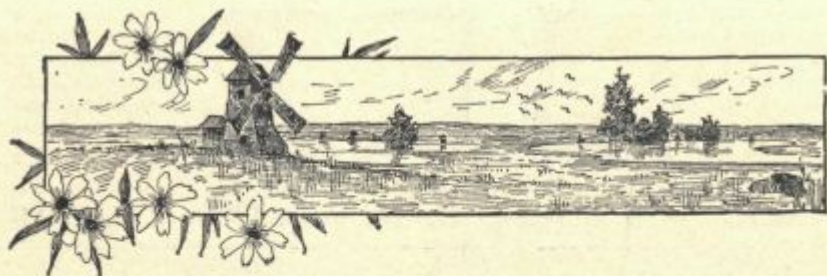
List 14. - V Ljubljani, dne 26. junija 1909. - Leto VII.

Občutljiva.

Zakaj pa Tončka ne kupuje več pri vas mesa?"

„Zato, ker je zadnjič čula, ko sem dejal pomočniku naj ji
kot stari odjemalki, dobro postreže!“

PONESREČENI SESTANEK.

Igra v treh slikah.

Osebe:

Pavle . . . petindvajsetletni lahkoživec.

Rajko . . . osemindvajsetletni lahkoživec.

Zofka . . . dvajsetletna lahkoživka.

Julika . . . služkinja pri Zofki.

Igra se vrši v velikem mestu v sedanji dobi.

I. slika.

(Pavle sedi v razkošno opremljeni sobi nasproti svojemu prijatelju Rajku. Pogovor med njima postaja vedno indiskretnejši.)

Rajko: Da, da! Dandanes vzdrževati si mlado, nekoliko omikanejšo in poleg tega brhko ljubico, niso mačje solze.

Pavle: Prav imaš. Ljubic v srpanu je dovolj, a mladih, inteligentnejših . . .

Rajko: Tako je! Dovolj izkušenj že imam v tem oziru. Poskusil sem večkrat, opustil in zopet poskusil in naposled pustil obsedeti.

Pavle: Ljubezen za poskušnjo . . . Poznam to . . . To bo lezen sem že prebolel.

Rajko: K sreči sem naposled našel biser.

Pavle: Ali najemnina ni predraga?

Rajko: Se prenese.

Pavle: Ali je predmet mikaven?

Rajko: Zelo ljubeč . . . Zame zadošča.

Pavle: Duhovit?

Rajko: Ugajal sem jej takoj.

Pavle: Prvi hip?

Rajko: Veš, dekleta je res nekaj posebnega, vsekakor nenavadna . . .

Pavle: Lahko si mislim.

Rajko: Oči ti ima . . .

Pavle: Ne raztelesuj je meni na ljubo; saj ti pravim, da si jo lahko predočujem . . . V našem mestu je te vrste deklet na tisoče.

Rajko: Ne smeš ji; ko bi jo poznal . . . Toda izpoznal je ne boš tako kmalo.

Pavle: Povej mi vsaj, kako jej je ime?

Rajko: Ne bo nič!

Pavle: Ali mi res ne poveš. No, potem si bom moral pa na drug način iskati tolažbe.

Rajko: Poberi svoja kopita ter idi na potovanje . . . jaz te ne bom zadrževal.

Pavle: Veš, tvoje skrivnostno postopanje mi je v zabavo.

Rajko: Tem bolje. Veš, moje načelo je, kadar imam kaj nenavadnega, ne obešam rad na veliki zvon.

Pavle: Ima se pač vedno kaj nenavadnega.

Rajko: Ne pokažem je nikomur, najmanj pa svojim prijateljem.

Pavle: Ali se zanjo bojiš?

Rajko: Nisem ti dolžan svoja načela pojasnjevati.

Pavle: Oj, ti modrijan! To te mora vleči za nos.

Rajko: Upam, da ne.

Pavle: Mari čakaš, da ti to sama pove.?

Rajko: Še enkrat ti povem: upam, da ne in sicer zato ne, ker jej izpolnim vsako željo.

Pavle: Vsako?

Rajko: Vsako!

Pavle: Nadaljuj!

Rajko: Pustim jej njene muhe in raje zamižim, da jih ne vidim.

Pavle: In misliš, da ona ob takih prilikah ne odpre svojih še bolj?

Rajko: Kaj še! No nočem ti zamolčati, da sem ji popolnoma suženj. Da me vodi na vrvici! Pa to me ne moti! Kadar mi

bo dovolj, razvežem vezi in mir besedij. Glavna stvar je vendar le, da ima človek mir v ljubezni.

Pavle: Vsak po svojem načinu. Tudi jaz sem pristaš nagobčnika, toda nositi ga mora boljša polovica. — Ker si se mi ti o svojih ljubezenskih razmerah tako odkril, nimam več pravega vzroka, molčati o svojih ljubezenskih razmerah zato vedi, da imam tudi jaz takorekoč belo vrano . . .

Rajko: In katera je ta? Ali jo poznam?

Pavle: Veš, ljubi moj; moje načelo je: kadar imam kaj ne- navadnega . . .

Rajko: Beži, beži in ne bodi smešen! Kar imenuj mi jo!

Pavle: Ne bo nič! Toda naj povem dalje . . . Moja sedanja ljubica je res bela vrana; toda ta moja tičica je vzgojena tako, da mi je kar iz rok, in vzgojil sem jo jaz in jaz sem gospodar v hiši. Zapoje, kadar jej jaz ukažem in jenja na moje povelje. Skratka: pristregel sem jej peruti tako, da more vzleteti le tedaj, kadar je meni ljubo.

Rajko: Morda imaš prav. Toda temu ni ženska vzrok: pri nekaterih taka vzgoja koristi, pri drugih zopet škoduje.

Pavle: Da, pri drugih škoduje.

Rajko: To se pač ne da tajiti.

Pavle: Pa, da prideva zopet v pravi tir, naj ti povem, da bi moja mala prijateljica tebi najbrže ugajala, ko bi jo videl. Dekle je tako blago, nežno, postrežljivo in pazi vedno, da mi vstreže . . . Ugane najskrivnejše moje želje in vedno upošteva moje razpoloženje . . . Ona je občudovanja vredna v vsakem oziru.

Rajko: Takih deklet jaz kratkomalo ne maram. Kaj hočeš! Imenuj me bedaka zaradi teh mojih načel, toda jaz upoštevam samo svojeglavne ženske, ki imajo svoje muhe in posebnosti, ki me nadvladujejo in mi dajo okušati tudi slabo svojo voljo. To je zanimivo in utemeljeno, kajti v resnici sem vendar le jaz gospod, kajti popustim lahko le tedaj, kadar hočem popustiti.

Pavle: Na ta način sem tudi jaz že užival ljubezen . . . Človek je pač biljka v vetru . . . najslabotnejša stvar kar jih nosi zemlja.

Rajko: Tako je!

Pavle: Pa si s svojo prijateljico zadovoljen? Ali je dovolj neuljudna za tvoje potrebe?

Rajko: Da!

Pavle: Dobro. Potem jo lahko pustiš ležati na cesti, jaz je ne poberem, kajti takih žensk sem jaz največji sovražnik.

Rajko: In jaz sem sovražnik ovce, kakoršna je tvoja.

Pavle: Tako; zdaj mi lahko izdaš njeno ime.

Rajko: Prični ti prvi!

Pavle: Nasprotno: povej ti prvi!

Rajko: In ljudje pravijo, da so ženske radovedne.

Pavle: Čuj torej, ti si vendar moj prijatelj?

Rajko: Gotovo. In ti moj; kaj ne?

Pavle: Prijatelja sva.

Rajko: Prav tako!

Pavle: Predlagam ti torej: Napravimo jutri zvečer skupaj izlet v okolico. Jaz vzamem s seboj svoje jagnje in ti svojega škrata. Ker se najini ljubici ne poznate, bo gotovo izvrstna zabava.

Rajko: Vsprejeto. Toda . . . v zelje hoditi je „pod kaznijo prepovedano“.

Pavle: Bodi brez skrbi!

Rajko: Toraj jutri ob šestih zvečer. Sestanek „pri raci.“ Jaz bom še nocoj pisal svoji ljubici, da pride pravočasno tja. Stori tudi ti tako. Toda, zdaj moram oditi, ker je že precej kasno.

Pavle: Zdravstvuj!

II. slika.

(Naslednje jutro. Zofka v razkošno opremljeni sobi sloni v postelji.)

Julika: Milostna, dvoje pisem je ravnokar došlo na vas.

Zofka: Daj, pokaži! (Pogleda prvo pismo): To je pisal Pavle. (Pogleda drugo): In to je pisal Rajko. (Odpre prvo pismo): Poglejmo najprej, kaj mi ima povedati Pavle (bere):

Ljubo dete moje!

Ako Te bom mogel danes obiskati, to se pravi: ako bom imel časa dovolj za to, ne vem. Jutri ob šestih zvečer pa Te pričakujem „pri raci“, da napravimo z mojim prijateljem, ki pa tudi ne bo sam, kratek izlet v okolico. Prosim Te, da boš prav vljudna proti ljubici mojega prijatelja.

Poljublja te Tvoj

Pavle.

(Nato odpre drugo pismo): Zdaj pa poglejmo, kaj mi ima povedati Rajko (bere):

Moja iskreno ljubljena Zofka!

V moje iskreno obžalovanje Te nocoj ne morem obiskati, dasi bi srčno rad preživel vsaj nekoliko trenutkov v Tvoji bližini. Morda Ti ne bo prav, da sem obljubil svojemu prijatelju, da napravimo jutri zvečer skupaj izlet v okolico. Toda najboljši moj prijatelj je pač, o katerem sem Ti že večkrat govoril. Silno rad bi se seznanil s Teboj, zato Te povabim za jutri ob šestih zvečer, da prideš „k raci,“ kjer se snidemo z mojim prijateljem in njegovo nevesto, da se podamo v okolico. Vem, da Ti ne ljubiš takih sestankov in da si najraje sama z menoj, toda moj prijatelj je zelo ljubezniv in zato upam, da mi boš odpustila, ako sem Te s tem kaj užalil. Pridi gotovo, prosim Te, in bodi ljubezniva z mojim prijateljem in njegovo nevesto.

Tvoj

Rajko.

Julika: Milostna je uzlovoljena, kakor vidim.

Zofka: Jaz? Nikakor ne! Prinesi mi pisalno orodje. (Julika jej prinese pisalno orodje). Tako; zdaj najprej Pavlu (piše):

Ljubček moj dragi!

Tvoje ljube vrstice so mi prišle pred oči v trenutku, ko sem vsa obupana. Ravno kar sem prejela z doma poročilo, da je teta moja nenadoma zbolela. Odpotovati moram zato nemudoma. Kako nenadoma doleti nad naju nesreča. Ostani mi zdrav, misli name, saj te tako iskreno ljubim.

Tvoj srček.

Op. Ako moji teti odleže, vrnem se v kakih štirinajstih dneh, nikakor pa ne prej. Ko bi ne bilo te nezgode, veselilo bi me, seznaniti se s Tvojim prijateljem.

Zdaj pa Rajku:

„Vedeti bi vendar moral, da ne zahajam rada v družbe, kojih ne poznam; zato si menda uganil, da se ne bom Tvojemu povabilu odzvala. Sicer pa me tudi že od včeraj neprenehoma boli glava in kadar mene glava boli, veš da sem neznosna, zato mi ne hodi blizo, da me še bolj ne uzlovoljiš.“

Ostanem Tvoja

Zofka.

(Napiše naslove ter izroči obe pismi Juliki): Tako zdaj pa naglo na pošto. In potem, do preklica nisem za nikogar doma.

Julika: Kakor ukažete. (Odide).

Zofka: Kmalo bi bil polom, toda to pot sem se še srečno izvila.

III. slika.

(Zvečer „pri raci“. — Nekoliko stavkov, ki se čujejo od sosedne mize).

Pavle: No, še te tete je manjkalo.

Rajko: Naravnost neznosno.

Pavle: Te vražje ženske.

Rajko: Poginil bi človek vsled dolzega časa.

Pavle: Kako bi bilo prijetno nocoj, ko bi bili tu najini dekleti.

Rajko: Vsak s svojo.

Pavle: Tolaživa se. Bo že še prilika nanesla tako, da pride-mo skupaj.

Iz Šelenburgove ulice.

„Štirinajst dni že kuhajo in čmažijo pod vašim oknom asfalt, da se vam kadi pod nos. Ali vam to ni prijetno?

„Kaj še! Zdaj vsaj tudi jaz lahko pušim smodke doma, da stara niti ne zavoha!“

V letovišču.

Tujec: „Tu na prhlem hodniku naj bi spal! Saj se mi utegne ponoči še udreti!“

Oddajalec stanovanj: „Bodite brez skrbi! Saj je pod hodnikom itak gnojnica.“

Nadkriljuje.

„Zadnjič sem videl v varijeté nekega umetnika, ki je napravil iz jednega jajca dve jajci.“

„Prava reč! Krčmar „pri opici“ napravi vedno iz jednega hektolitra dva hektolitra vina.“

Dokaz.

Oče (ženinu svoje hčere): „Vi se poročite z mojo hčerjo gotovo samo iz ljubezni?“

Ženin: „To se razume! Saj sem pustil pet drugih nevest zaradi vaše hčere obsedeti.“

Migljaj.

Mladenič: „Vaša hčerka je nekoliko gluha, kaj ne?“

Mati: „Da, da! toda vas bo že uslišala!“

Razžaljen.

A: „Vam je toraj teta umrla. Moje odkritosrčno sožalje!“

B: „Čemu? Kaj mišlite, da mi res ni nič zapustila?“

V vaški gostilni.

Krčmar (tujcu, ki hoče prisesti na še prazni prostor k mizi): „Prosim, ta prostor potrebuje župan, da ima kam pljuvati.“

Previdno.

Cesarski svetnik: „Siromaku daš lahko mojo staro suknjo; toda poglej dobro, če ne visi na njej še kak križec!“

Bratovska logika.

Zofka „Pepček, ali si videl kako dobro spričevalo sem prejela v šoli?“

Pepček: „To ni lepo od tebe! Ti boš očeta tako razvadila, da bomo morali tudi mi prinašati dobra spričevala domov. sicer bomo pa tepeni!“

Zlobno.

„Strašno smolo imam! Kar podvzamem se mi vse ponesreči, Ne preostane mi drugo, kakor da se poročim s tako žensko, ki bo imela srečo.“

„To se vam tudi ne bo posrečilo!“

„Kako to?“

„Ker ženska, ki bo dobila vas, gotovo ne bo srečna.“

Astn, zdej mama vnder enkat sam sluvenske tablice na iblanskeh hišah. Biu je res že ta zadn cajt, da se je tu zgudl; sej člouk res že ni vedu, al ma Sluvec še pravica na tem svet trava tlač, al mu je drlauban sam iz nusam zemla pudpirat in le tekat soja roka iz pouhnmo priftošlnam iz zemle vn pumulit, kedr pride daučn eksekutar dauk puberat; glava pa tekat, kedr maja gornaštajarsk suldati šisibunge u Iblan.

No, zdej se je ta reč mal na bulš ubrnila. Sevede sa iblansk nemškutari zavle tega na use kriple brcal ukul

sebe, de b te samsluvenske tablice udbrcal kam iz tega sveta. Pa ni šlu. Rebek je te tablice že tku dobr prbou, de ta brcajne ni prou nč zalegu in zatu sa nazadne naredl iblansk nemškutari sam še mal bl kisle ksihte, kokr jh maja punavad in udal sa se.

Galetuva Lina pa ni bla sam iz kislmo ksihtam cefridna, ampak je tla mt pu vrh kislga ksihta tud še nemška tablica na soj hiš. In pestila s je nardet ena taka tablica in nabila ja je na soja hiša. Žebli pa nisa te tablice držal dost mučnu na zide in tku je pršlu, de je ta sam nemška tablica iz pumučjo iblanskega gumastrata spet hitr zginla s hiše, kar je Galetuva Lina tku strpenski spekl, de je pr tist prič ud same žalast in jeze padla u ajmoht in en lep cajt ni mogla vornk h seb pridet. Kokr se je pa spet mal zbrihtala, ja je pa tku nazrečensk pu trebuh klal, de se je kar zvijala in de sa dohtari že usak trošt zgubl, de b se mogla ženska u neneh leteh ud te bulezen še kerkat pucajtat.

Tku je Lina vesela ene par dni med žeulejnam in smrtja in sam dohtar Ambrožiče in negau modrost se ma za zahvalt, de

je še pr žeulejn ustala. Pr te prložnast se je pa tud pukazal, de šula tud ni use in de če člouk nima glih prou kuleščku u glau, mu usa šula in use prifenge dost na pumagaja. Dohtar Ambrožič ni nekol medicina štederu, pa se bulš na ženske bulezni zastop ket usi dohtari ke z arcnijam ontlaaja. Zatu s pa tud ni dost iz tega sturu, če sa Lina prou že usi dohtari gor dal. On je holt puskusu še en mitl, ke s je mislu: nemška tablica ja Lina u postla pulužila, nemška tablica nej Lina spet na noge sprau in puložu je Lin tista ta nemška tablica, ke ja je gumastrat z nene hiše dol sneu, na trebuh in kokr je mela Lina „Franz Josefstrasse Nr. 3“ na trebuh, pa ji je udlegl, kokr de b mignu in ustala je in bla frišna, kokr de b ji še nekol nč na falil.

Tku se je ta reč iz dvojezičnem tablicam u Iblan brez usake večje nasreče enkat za useli u vorngna djala.

ZVONIMIR MASLE:

PROŠNJE . . .

Dekle lepo, prizanesi,
ne upiraj v me oči,
kakor solnce na nebesi
vsak pogled mi tvoj žari!

Al, zaman so prošnje moje,
srčni se budi vihar,
srce moje zdaj bolno je,
ranil ga že tvoj je žar!

Dekle, zdaj pogled miloben
ljubav čisto naj žari,
ah, zri na me, lek čaroben
mi v nesrečno srce lij!

Zvito.

Dijak (strijcu, ki mu je prinesel osebno denar za katerega ga je pisмено „napumpal“): „Kako pa to, strijček, da si mi sam prinesel denar?“

Strijc: „Zato, ker vem, da boš polovico te svote takoj zapil, pa bi bil jaz tudi rad zraven!“

Čudno.

Mlada gospa: „Čudno; v šoli sem se učila, da se vsako telo v vročini raztegne, v mrazu pa skrči; jaz pa že celo dopoldne pečem pečenko, pa je je vedno manj!“

Dobro rečeno.

Baron (slugi): „Žane, v denarni zadregi se nahajam! Vzemij kaj in zastavi!“

Sluga (ozre se po slikah in po knjižnici): „Kaj naj pa zastavim: umetnost ali prosveto?“

Vzdih.

Kmetica: „Pri mleku dandanes res ni nobenega zaslužka več; enkrat imajo krave premalo mleka, drugikrat je pa suša!“

Bahač.

„Oho, prijatelj, čemu pa tiščiš obe roki tako krčevito v žepih?“

„Sram me je pokazati roke, ker sem prstane doma pozabil.“

Hladnokrvno.

Natakar (opazovaje dva gosta, ki hočeta med skupnim obedom vtakniti žlice v žep): „Potrpita gospoda, saj prinesem še eno jed!“

VETERC NA LIPI.

Na lipi cvetoči
se veterc igra
kaj cvetje poljublja
in siplje na tla?

Ah, veterc, ti veterc,
kaj misliš nocoj
vse cvetje osuti,
ah, nehaj takoj!

Ti, fantič, me vidiš,
al zase ne znaš,
da z deklico ti se
pod lipo igraš?

Jaz sipljem to cvetje
na dekličin cvet,
ko cvet ti osiplješ
dekliških ji let . . .

Al škoda ni, škoda —
za cvet ta nocoj?
enako ti kličem:
ah, nehaj takoj!

Čedne razmere.

Stražnik (ki na pol prinese pijanega gospoda pred neko hišo, vpraša hišnika): „Ali ta le gospod ne stanuje pri vas v hiši?“

Hišnik: „O ne! Naši gospodje so bili nocoj že vsi domov prinešeni.“

Pomota.

Gospod (čita v časopisu): „ . . . in vsi zdravniški poskusi so bili zastonj.“

Gospa: „Ti, v prihodnje pa vzemimo tudi mi takega zdravnika, ki zastonj zdravi!“

Vzdih.

Natakar (v Ameriki, ki je bil prej častnik v avstrijski armadi): „Eh, kako dobro bi se mi tu godilo, ko bi bili moji gostje taki kavalirji, kakor sem bil jaz!“

NA POVELJE!

Narednik Gimpelj je bil z dušo in telesom vojak. Poleg svojega poklica se ni prav za nič družega brigal. — Toda pač!

Gimpelj je bil tudi glasbenik. Poučeval je vojake v petju. Ko so nekoč prav iz srca žvrgoleli, kakor vrabci na strehi, stopil je nenadoma stotnik med nje:

„Čujte, gospod narednik,“ zakričal je nanj, „tako vi poučujete petje? To ni nič! Moštvo kruli vse navskriž, kakor svinje v svinjaku. To ni petje! Razdelite pevce vendar v prve tenorje, v druge tenorje, v prve basiste in v druge basiste. Potem bo šlo!“

Narednik vdaril je s petami skupaj, salutaril, nato se zopet okrenil proti vojakom, da izvrši povelje svojega predpostavljenega.

Ko je postavil moštvo lepo v red, začel je poveljevati:

„Pozor! Eden, dva, tri, štiri — prvi tenor; eden, dva, tri, štiri — drugi tenor; eden, dva, tri, štiri — prvi bas; eden, dva, tri, štiri — drugi bas. — Tako! Zdaj bo šlo bolje!“

PEDAGOGIČNO.

„To Vam povem, gospa Šnerklova,“ potožila je vse časti vredna črevljarica gospa Cvekova, „nikdar ni človek dovolj previden pri vzgoji deklet:

„Svojo Pepco sem gotovo vestno in pravno vzgojila in deklet je do lanskega leta še verovalo v štorljo.“

„Pripovedovala sem ji čestokrat o štorlji in s tem dosegla, da se je bala te živalij bolj kakor samega peklenščka.“

„Nekega lepega dne je na nekem velikem vrtu zapazila štorljo, ki je tekla proti njej. Silno se je uboga Pepca prestrašila in v sojem strahu poklicala nekega podčastnika na pomoč, da bi žival prepodil. — In zdaj . . .“ dalje ni mogla gospa Cvekova, tako je zaihtela.

In zdaj . . .“ vprašala je Šnerklova radovedno, „kaj se je zdaj zgodilo?“

„Danes“ ihtela je gospa Cvekova. „Prav žal mi je, da sem bila toli neumna ter svarila svoje hčerko pred štorljo, namesto da bi jo svarila pred podčastniki.“

ZVONIMIR MASLE :

MOJE GOSLI.

Slušate zvečer mi moje
gosli, ko nanje igram,
tihe pod okno so hoje
vaše — al jaz zanje znam!

Všeč vam je moja igranje,
le to umljivo vam ni,
kaj včasih se žalovanje
mi v tem igranju zglesi!

Zgodbo veselo o sreči
zvoki prinašajo vam,
in o nikdâr se vrneči
sreči, zgubljeni drugâm . . .

Vi še ne veste, da plaka
z goslimi duša takrát,
vi še ne veste, da čaka
dékle nezvesto takrat . . .!“

ZVONIMIR MASLE :

BOŽJA POT.

Ko noč zagrne zemlje lice,
na božjo pot grem do svetnice,
a sveti hram tam ne stoji
in poti romarske tam ni!

Ti sí, deklé, svetnica živa,
nedolžnost še v očeh ti biva,
ti čudežno ozdraviš mi
srcé bolesti in skrbi!

Dokláj dajalo boš odpustek,
deklé, iz tvojik rožnih ustek?
dokláj bom hodil še v ta kraj
na božjo pot tako skrivaj?

Ko noč zagrne zemlji lice,
na božjo pot grem do svetnice;
zakaj, zakaj po dnevi vsaj
na božjo pot ne smem v ta raj!

Vraževeren.

Sodnik: „Danes zjutraj smo vas šele odpustili iz ječe, pa ste že zopet tu?“

Lopov: „Se mi je že vse zdelo, da bo tako, ker sem prvo srečal staro babo, ko sem zapustil ječo.“

Lepo stanovanje s štirimi sobami in vsemi prituklinami se oddá stranki brez otrok v najem, Prednost imato taki, ki niso drugače doma, kakor takrat, kadar pride hišnik po najemnino.